

Éghajlatkutatók Fórumának

AJÁNLÁSAI

A NEMZETI ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI STRATÉGIÁHOZ

2006. december 12-én az Országos Meteorológiai Szolgálat megrendezte az Éghajlatkutatók Fórumát, melyen mintegy száz szakember vett részt. A Fórumon jelen lévők a hazai éghajlatkutatás szinte teljes keresztmetszetét adták és az általuk képviselt tudományos és felsőoktatási intézmények, államigazgatási szervek és K+F orientált gazdasági társaságok az éghajlatváltozás hazai ügyének aktív partnerei.

A résztvevők a jelen Ajánlásban foglalt közös álláspontot alakították ki és felhatalmazták az Országos Meteorológiai Szolgálatot a nyilvánosság tájékoztatására, valamint az Ajánlás képviseletére a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia kidolgozása során.

I. JELENLEGI ÁLLAPOT

1. **Az éghajlatváltozás a magyar nemzetgazdaságot fenyegető súlyos kockázat.** A megváltozó hőmérséklet és csapadék viszonyok, az évszakok lehetséges eltolódása, az időjárási szélsőségek feltételezett gyarapodása egyaránt veszélyeztetik természeti értékeinket, erdőinket, a mezőgazdasági terméshozamokat, építményeinket, lakókörnyezetünket és nem utolsósorban a Kárpát-medencében élők egészségét, életminőségét és jólétét.
2. A magyarországi éghajlatkutatásban érintettek aggodalommal tapasztalják, hogy - a VAHAVA Program nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedő tudás-szintetizálási eredményei dacára - **a hazai döntéshozatali mechanizmusok továbbra sem nyíltak meg** az éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretek és információk előtt. Az éghajlatváltozás, mint módosuló feltételrendszer, szempontjai nem jelennek meg döntéshozatalokban, az ágazati stratégiákban és a középtávú tervezésben sem.
3. A VAHAVA Program egyik lényeges eredménye, hogy az elmúlt években - amellet, hogy a közfigyelmet ráirányította az éghajlatváltozás kérdésének jelentőségére - **létrehozott egy kompetens szakember gárdát.** E szakmai érdekcsoport készen áll az éghajlatváltozás egyes koncepcionális kérdéseinek kidolgozására, megvitatására és érdemben közreműködhet a stratégia elfogadtatásában és végrehajtásának szervezésében is.

II. AJÁNLÁSOK

4. A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia egyedülálló lehetőséget teremthet arra, hogy az éghajlatváltozás megelőzésének és az alkalmazkodás szempontjai beépüljenek a döntésekbe, mind a nemzetgazdaság, mind a helyhatóságok, mind a gazdasági élet színterein. A Fórum a következő szempontokat ajánlja Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia kidolgozóinak figyelmébe:
 - 4.1. A Stratégiának kiegyensúlyozottan - a hátrányokat és az esetleges előnyöket egyaránt feltárva - kell foglalkoznia:
 - a) a klímakárosító gázok kibocsátásának mérséklésével, **megelőzésével,**
 - b) a kedvezőtlen ökológiai és társadalmi-gazdasági hatások elleni **védekezéssel, az alkalmazkodóképesség javításával**
 - c) a **rehabilitációval,** a bekövetkező károk enyhítésével, elhárításával

- 4.2. A Stratégia keretei között törekedni kell olyan „mindenki nyer” típusú intézkedések meghatározására, amelyek a **kibocsátás-csökkentést, az alkalmazkodást és a rehabilitációt egyszerre szolgálják** (pl. energiatakarékosság, megújuló energiahasznosítás, klímabarát építés stb.)
- 4.3. A Stratégiának meg kell határoznia azokat a:
a) koncepciókat, (kormányzati és önkormányzati jogi-, és stratégiai dokumentumokat)
b) a fizikai és humán infrastruktúrát érintő fejlesztéseket, beruházásokat, melyekre **komplex éghajlatváltozási hatáselemzést** kell készíteni.
- 4.4. A Stratégiának:
a) azonosítania kell a **meglévő közpolitikai és gazdasági döntés-előkészítő és döntéshozó fórumokat**
b) létre kell hoznia olyan **új intézményeket és/vagy testületeket** ahol az éghajlatváltozással kapcsolatos információk, tudományos eredmények érdemben beépülhetnek a döntéshozatalokba.
- 4.5. A Stratégiának megoldást kell nyújtania az éghajlatváltozással foglalkozó **szakemberek közötti párbeszéd és információcsere intézményesítésére.**
- 4.6. **Erősíteni kell a szomszédos országokkal az éghajlatvédelmi együttműködéseket**, mind a K+F, mind a szakpolitikák, mind a klímatudatosság vonatkozásaiban. A Stratégiának vázolnia kell a határmenti kooperációk lehetséges témáit, hazai és EU-s finanszírozási forrásait.
- 4.7. Egyes légköri nyomanyagok természetes körforgalmát az emberi tevékenységek számottevően befolyásolják. A mitigációs lehetőségek számbavételénél **kellő súllyal szükséges foglalkozni az anyag körforgalmakkal** és meg kell erősíteni az e témakörrel foglalkozó kutatásokat.
- 4.8. A Stratégiának külön figyelmet kell fordítania **az éghajlatváltozásnak a városokat érintő komplex hatásaival** (pl. városhatás, hőhullámokra visszavezethető mortalitás, utak, épületek állapota, vízminőség, hulladékkezelés stb.).
- 4.9. A Stratégiának **prioritásként kell kezelnie az éghajlatváltozás kiváltó okaival és folyamataival kapcsolatos tudományos tevékenységeket** és meg kell erősítenie az ez irányú K+F támogatásokat.
- 4.10. Fel kell mérni, hogy melyek azok a természetes ökoszisztémák (pl. az erdők), ahol **nincs lehetőség az adaptációra** és e tématerületekre a Stratégiának más jellegű klímavédelmi intézkedéseket kell terveznie.
- 4.11. Az éghajlatváltozással kapcsolatos ismereteket az **általános műveltség részévé kell tenni.** Ennek érdekében a Stratégiának az oktatás és képzés valamennyi szintjét érintő, országos léptékű és tartós (folyamatos) intézkedéseket kell megfogalmaznia
- 4.12. A Fórum résztvevőinek közös megítélése szerint a VAHAVA Program megfelelő alapokat teremtett a társadalom dinamizálására, melynek továbbvitele érdekében a Stratégiának eszközöket kell meghatároznia:
a) a **nyilvánosság folyamatos tájékoztatására** (nemcsak a Stratégia kidolgozása során),
b) a **civil szervezetek, szakmai szervezetek bekapcsolására** a Stratégia végrehajtásában